

Boekbespreking

K.W. van Dort

De Vegetatie van Nederland

Deel 1. Inleiding tot de plantensociologie - grondslagen, methoden en toepassingen. J.H.J. Schaminée, A.H.F. Stortelder en V. Westhoff.

Deel 2. Plantengemeenschappen van wateren, moerassen en natte heiden. J.H.J. Schaminée, E.J. Weeda & V. Westhoff.

De delen zijn te bestellen bij Opulus Press Nederland, Van der Valk Boumanweg 180Y, 2352 JD Leiderdorp, tel: 071-5890168 en kosten fl 96,- per stuk (inclusief porto en BTW). De uitgave is bovendien verkrijgbaar in de boekwinkel en bij de KNNV Uitgeverij, Oudegracht 237, 3511 NK Utrecht.

Na jaren van intensieve arbeid wordt een nieuw overzicht van de Nederlandse plantengemeenschappen tot stand gebracht. De bevindingen van vele binnen- en buitenlandse plantensociologen en vegetatiekundigen worden gebundeld in een reeks van 5 kloekke en met vele kleurenfoto's geïllustreerde boeken waarvan de eerste 2 delen dit najaar zijn verschenen.

Het eerste deel behandelt onder andere de geschiedenis, grondslagen, methoden en toepassingen van de plantensociologie. Een must voor iedere (aankomende) plantensocioloog.

In het tweede deel worden elf vegetatieklassen van plantengemeenschappen van vochtig tot nat milieu behandeld. Juist deze plantengemeenschappen staan bij bryologen bekend om het voorkomen van veel, vaak bijzondere mossen. Het gaat onder andere om gemeenschappen (associaties) die gerekend worden tot de klassen *Littorelletea*, *Montio-Cardaminetea*, *Parvocaricetea*, *Scheuchzerietea* en *Oxycocco-Sphagnetetea*. De volgende delen behandelen achtereenvolgens de plantengemeenschappen van graslanden, droge heide en zomen (deel 3), plantengemeenschappen van pionier- en

ruderaal milieus (deel 4) en ten slotte plantengemeenschappen van bossen, struwelen en kapvlaktevegetaties (deel 5).

Van iedere associatie worden karakteristieke soorten, ecologie, successie, structuur, systematiek en beheer beschreven. Hiermee leveren de auteurs een actualisering van het bekende 'Plantengemeenschappen in Nederland' van Westhoff & Den Held uit 1969. Een groot pluspunt ten opzichte van dit (deels verouderde) standaardwerk is de publikatie van synoptische tabellen. Op eenvoudige wijze kan nu een inzicht worden verkregen in de soortensamenstelling van een vegetatieklasse. Zo lezen we dat de klasse van de hoogveenlenken (*Scheuchzerietea*) binnen Nederland uitsluitend mossen als kentaxa heeft. *Cladopodiella fluitans* is kentaxon van het *Sphagno-Rhynchosporetum* (*Scheuchzerietea*), maar komt ook in één van de vier verbonden van de Oeverkruidklasse (*Littorelletea*) voor. *Moerckia hibernica* moeten we in het *Parnassio-Juncetum atricapilli* (*Caricion davaliana*) zoeken. Enzovoorts.

Een ander groot voordeel biedt het opnemen van 'incomplete associaties', de zogenaamde

romp- en derivaatgemeenschappen. In het overzicht van Westhoff & Den Held ontbraken beschrijvingen van de verarmde vegetatietypen. Tegenwoordig valt een kwart van de gemeenschappen in de categorie 'verarmd'. De floristische verarming lijkt hiermee op het eerste gezicht nogal mee te vallen, maar in werkelijkheid beslaat dat kwart verarmde plantengemeenschappen aan oppervlakte echter het overgrote deel van ons land en is het alleen al op grond hiervan noodzakelijk om ze te beschrijven.

Fervente bryologen en lichenologen zullen constateren dat een apart hoofdstuk over

epifytische gemeenschappen, zoals in 'Plantengemeenschappen van Nederland' door Barkman geschreven, ontbreekt. Geen nood; het is de bedoeling om in de toekomst een afzonderlijk deel op de markt te brengen, waarin de mossengemeenschappen van Nederland worden behandeld.

Het is duidelijk dat het overzicht van plantengemeenschappen waarin vaatplanten centraal staan ook voor de bryo- en licheno- loog een schat aan belangwekkende informatie bevat en in geen enkele boekenkast mag ontbreken.